

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K.-VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyiltér sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdaság társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

A vándoripar és házalásról szóló törvényjavaslatokról.

A kormány rohamosan osztja a szükségesnél szükségesebb törvényjavaslatokat. Megkaptuk azt a rég sürgetett javaslatot is, mely a vándoripart és a házalást akarja szabályozni.

Hogy az érdekelt körök hány év óta mozognak és sürgetik a célbavett kérdések rendezését: ez ma már mellékes. A földolog az, hogy vajjon a javaslat megszünteti-e a bajokat, következésképp kielégíti-e kereskedői és ipari érdekeinket.

A legtöbb panaszt az idegen, különösen osztrák ügynökök okozták, kik fejlettebb kereskedelmi és ipari viszonyok közül kiindulva, helyhez kötött üzleteinknek különösen a vidéken sok kárt okoztak. Hát maga a javaslat ezek bejövételét nem akadályozza s Ausztriát illetőleg, a vám- és kereskedelmi szerződés következtében, nem is akadályozhatja. De az egyes törvényhatóságoknak módot nyújt arra, hogy viszonyaikkal képest szabályrendeletekkel segítsenek magukon, esetleg a vándoripart és házalást területükről kizárják.

Mindenestre egyébként is sokat javít a mostani helyzeten. Nevezetesen az által, hogy az oly utazó ügynökök foglalkozását, kik nem viszontelárusítókkal, hanem közvetlen a fogyasztókkal kötnek üzletet, az engedélyhez kötött vándoriparhoz sorolja, a minék az a további következtetése, hogy ezek sehol se indulhatnak meg addig, míg engedélyeiket a helyi hatóságoknál nem láttamoztatják, ezek pedig sok nehézséget gördíthetnek utjukba, sőt meg is akadályozhatják foglalkozásukban, mert a javaslat mindezekre bő alkalmat nyújt. S mindezek felül ott vannak a 2-300 forintig terjedhető szigorú büntetések s biztosítékul az árúk lefoglalásának joga.

Mindamellett tehát, hogy a javaslat 31. és 32. szakaszai Ausztria s velünk kereskedelmi szerződésben levő más államok ügynökei számára a kölcsönösséget biztosítják, hazai kereskedelmünk és iparunk a javaslat

szerint lényeges védelemben részesül, — ha hatóságaink elég éberek és ügyesek lesznek, hogy a javaslat egyes cikkeinek egybevetéséből kikerekíthető minden gáncsot és akadályt fölhasználjanak. Így például, hogy röviden csak egy pár nevezetesebbet hozzunk fel: ügynök csak többek megbízásából indulhat el; árúkat részletfizetés kedvezménye mellett tilos eladnia; bármely magánház tulajdonosa kitilthatja őket a lakásból. Ezeket, a hatóság kezébe adott engedély-láttamozási feltételeket, a szigorú pénzbüntetések és biztosítási foglaltságok s mindezek fölött a szabályrendelet alkotás jogát mind nagyon jól felhasználhatjuk arra, hogy az idegen ügynökök útját megnehezítsük, sőt egészen be is vágjuk. A javaslat megadja a módot, tőlünk függ, hogy fölhasználjuk. S ha ezután is lesz panasza okunk, csak önmagunkra, s ne a kormányra vessünk.

Egy másik panasz-tárgyat a belföldi verseny képezte. Az ipartörvény 50-ik szakasza hazai iparosaink és kereskedőinknek megengedi, hogy az országos s bizonyos körülmények között a hetivásárokat is látoassák, megrendeléseket pedig bármikor szabadon gyűjthessenek. Ebben több város érdekeit üzlettulajdonosai hátrányos versenyt látnak magukra nézve. E javaslat ezt a kérdést is szabályozni igyekszik.

E javaslat első szakasza a vándoripar köréhez sorozza a vásárokat látogató hazai kereskedők és iparosok foglalkozását, ezzel az ipartörvény 50. szakaszát részben módosítja, mert ezekre nézve a vándoriparhoz fűzött feltételek és eljárás lesznek irányadók és kötelezők. Ezek pedig az érdekeltekre nézve nem csekély zaklatást jelentenek, mert évről-évre engedélyt kell váltaniok, azt minden felkeresett piac illetékes hatóságával láttamoztatniok, segédék és tanuló alkalmazásától tartózkodniok, magukat egy-egy hatóság subjektív hajlamainak kitenniök.

Az ipartörvény szerint az iparjogosultság nincs honpolgársághoz kötve s az iparlevél minden nagykorú, tehát 24 éves egyénnek kiadandó. E javaslat szerint pedig a vándoriparra szóló engedély csak 33 éves „honpolgár“ részére állítható ki. Ez oly megszorítás az ipartörvény nnyel szemben, mely a közteherviselés s az iparszabadság elveibe ütközik.

Még egy homályos pont. Az utazó ügynök foglalkozása, ha a fogyasztókkal érintkezik, vándoripart képez. A hazai ipar és kereskedő azon eljárása pedig, hogy megrendeléseket gyűjt, ki van véve a vándoripar köréből. Ez mindenestre előny a hazai üzletekre nézve, szemben az ausztriai és más idegen üzletekkel. De vajjon nem nyújt-e tért hatósági önkényes magyarázatokra, esetleg káros visszaélésekre? Mert ha e párhuzam a mi fölfogásunk szerint áll, az idegen utazók azt a visszaélést követik el, hogy hazai iparosok és kereskedők megbízottjainak adják ki magukat, mert ez esetben se engedélyt, se megbízást nem kötelesek előmutatni. Jó lesz tehát legalább annyit elrendelni, hogy a hazai cégek ily

megbízottit a hatóságok kötelesek önigazolásra felszólítani s e célra cégüknek az illetékes hatóságuk által láttamozott megbízólevelet megjelölni.

Egészen véve a törvényjavaslat haladást és javulást jelez, mert a régi és szorványos rendeletekkel zavarossá tett ügy törvényesen tisztáztatik s hazai forgalmunk és fogyasztó közönségünk érdekében mindent megtesz, a mi jelenlegi kereskedelmi szerződéseink mellett tehető.

A kormány ennek benyújtásával is régi óhajokat teljesít és várakozásokat elégít ki.

Járásbíróságok felruháza telekkönyvi hatáskörrel.

Az igazságügyminiszteriumban ez idő szerint tizenhárom járásbíróságoknak telekkönyvi ügyekben bíró hatáskörrel leendő felruháza iránt vannak folyamatban tárgyalások. Ezek: az apatini, hevesi, illavai, kiskőrösi, marosludasi, nagyhalma, nagymártoni, örkörmézői, puchói, rékási, técsői, topánfalvi és tornalljai járásbíróságok. Ez idén a hatvani, radnai és zombolyai járásbíróságokat ruházta fel a miniszter, úgy, hogy a törvényszéki székhelyeken kívül fennállók ama járásbíróságok száma, a melyek mindaddig nem bírnak telekkönyvi ügyekben bíró hatáskörrel, most már csak 83-ra megy.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház október 10-iki ülése Szederkényi beszédével, s szemragasztó unalommal kezdődött, és Wekerle szónoklatával s az egész Ház tomboló lelkesedése között végződött.

A vitát Szederkényi Nándor kezdte meg, de hogy az ülés plenuma együtt maradt, csakis annak köszönhető, hogy utána mindjárt Beöthy Akos beszélt, a ki mindig biztosítani tudja magának a Ház figyelmét. Természetesen elmaradhatatlan volt az angol parlamenti szokások citálása, ezuttal nem szerencsésen.

Kulmann János beszélt még az ellenzéki oldalról, belekeverve az oláhok dolgába a tótokét és az adómentes pálinkát, s még ő előtte állott fel Tisza István, ki röviden, de talpraesetten polemizált Beöthyyel.

Wekerle Sándor miniszterelnök, szólalt föl azután, miután az elnök a borossebesi királyválasz fölött megindult sérelmi vitát bezárta. A miniszterelnök hatalmas két órán át tartó beszéde fölölte mindazon rádatokat és szemrehányásokat, melyek a baloldal padjairól úgy az ő személye, mint az egész kormány ellen fölhangoztak. Egyike volt ez a tegnapi beszéd a parlamenti szónoklatok legszebbikének, s a hatás, a mit keltett, majdnem példátlan a magyar képviselőházban. Finom szálakra boncsolva szét az ellenzéki argumentumokat, a tudás hatalmával és a dialektika meggyőző erejével szállt ellenük sakra, s a mint egyszerre elhallgattak a tulajdoni közbeszólásai és ellenvetései, épp oly hirtelen és elementáris erővel tört ki a jobboldalon a lelkesedés zúgó tapsa s riadó éljenzése.

Az a nagy szabadelvű párt, a melyről azt szeretné hinni az ellenzék, hogy bomladozó félben van, mint egy óriás emelkedett föl vezére mellett, dörgő éljenzése elhallgattatta a kicsinyeskedő ellenfél rágalmait, gyanúsításait.

Wekerle fulmináns beszéde több fölszólalást

provokált. Horváth Gyula és ifj. Abrányi Kornél reflektáltak a miniszterelnök szavaira, de mindketten sokkal ingerültebb hangon tették ezt, semhogy meg bírták volna dönteni Wekerle higgadt, tárgyilagos mondott állításait.

Legvégül Szalay Imre indokolta meg, hogy miért nem fogadja el Wekerlénék, "a hozzá intézett interpellációjára adott választát.

Apponyi zárszavával csak a kőszegi kérvény letárgyalása után kíván élni; a napirend tehát ki volt merítve.

Az ülés fél négykor végződött.

A képviselőház október 11-én megkezdte a kőszegi királyi válaszok ügyében beadott kérvény tárgyalását. — Horváth Béla előadó azt javasolja, hogy a kérvény irattárba tétessék, — mert alkotmányos szempontból a kormány eljárása nem kárhoztatható, és mert a királyi szavak nem egy párt ellen irányultak, hanem általánosságban tartattak. — Visontai Soma az előadói indítványt ellenzi és azt fejtegeti, hogy a királyi válasz sérti a magyar államjogot.

Az „első beszterczei börgyár szövetkezet” alapszabályainak ismertetése.

Az „első beszterczei börgyár szövetkezet” korlátozott felelősség mellett 20 évi időtartamra megalkult.

A szövetkezet célja egy börgyárt építeni és börgyártmányokat együttesen gyárilag készíteni.

A szövetkezet vagyonra áll:

- a) a tartalék tőkéből;
 - b) a tagok részjegyeiből.
- A szövetkezet forgalmi tőkéje áll:
- a) a szövetkezet vagyonából;
 - b) a szövetkezet által felvett kölcsönökből.

A szövetkezet tagja lehet minden nagykorú, önálló, tisztességes előéletű egyén, ki a timár ipart megtanulta és a tanoncizdó letelte után legalább hat évig a timár ipart, vagy mint segéd, vagy mint önálló mester gyakorolta.

A közgyűlés bármely tagot tagságának elvesztésére ítéltet.

- a) ha vagyonára csőd mondatott ki;
- b) ha bűntény vagy nyereszkesedési vágyból, vagy a köztörvényességbe ütköző vétség miatt jogerősen elítéltetett;

c) ha kötelességének arra nézve, hogy a részjegy befizetéseket a 13 §-ban megállapított határidő alatt nem eszközöli;

d) ha a szövetkezet érdekeit megsérti.

Az illető tag, a határozat írásbeli közlése után nem tekintetek többé tagnak.

A kizárt tagnak nincs joga sem a közgyűléshez felelőbezzni sem jogát peres uton keresni.

A tagok a megállapított időtartam előtt nem léphetnek ki a szövetkezetből.

Ha egy tag elhalálozik, megszerzett részjegyei özvegye tulajdonába mennek át.

Egy részjegy ára 500 ft. Husznál több részjegyet senkinek sincs jogában szerezni.

A szövetkezet alapítói a jegyzésnél részjegyeiknek 10%-át tartoznak befizetni. Egy befizetéstől a másikig legalább 30 napi határidő kell hogy legyen.

A szövetkezet megalakítása után belépő új tagok kötelesek a részjegy árát azonnal egészben befizetni.

A szövetkezetbe lépéskor a tagok munkakészletüket a szövetkezetnek tartoznak átadni, melyért a megállapított becsérték azonnal készpénzben fizetett ki.

A szövetkezeti tag átírhatja a részjegyét fiára, gyámfiaira, vagy vejére. Az átírást 5 ft. díjat fizet.

Az alapító tagokon kívül minden később belépő tag köteles a tartaléktőke javára 500 ft. beíratási díjat befizetni. E díj felemelhető, vagy le is számítható. E díj fizetés alól csak azon belépő tagok mentesülnek fel, kik részjegyeiket átírás folytán kapták.

A tagok egyezmény útján megállapítandó fizetés mellett kapnak a szövetkezetnél munkát.

A szövetkezeti tagok jogait és kötelességeit az alapszabály kimerítően írja elő. Szigorúan megszabja a tagok kötelességeit. A szövetkezeti tagnak a szövetkezet érdekeit megsérteni, egyedül, vagy másokkal szövetkezve hasonló üzletet alapítani, annál közvetlenül vagy közvetve tőkeelőlegezés, munka megrendelés vagy bármely más uton részt venni nem szabad.

A szövetkezet ügyeit vezeti és ellenőrzi;

- a) a közgyűlés;
 - b) az igazgatóság;
 - c) a felügyelő bizottság, kiknek kötelességei és jogai szintén részletesen vannak előírva.
- Az igazgatóság 7 tagból áll és pedig:

- a) az igazgató;
- b) a pénztárnok;
- c) a könyvelő, a ki egyszersmind az igazgatósági ülések jegyzője;
- d) a raktárnok, a ki egyidejűleg a gyár művezetője;
- e) 3 ülnök.

Kiterjedt határral van felruházva az igazgató, ki a pontatlan előjárásági tagokat fel is függesztheti.

Pénztárnokká a szövetkezetnek csak oly tagja választható, ki legalább 6 részjegy tulajdonosa s azonkívül 3000 frtnyi óvadékot képes tenni.

Az igazgatóság jogkörébe tartozik:

- a) a nyersanyag és hozzávaló beszerzése, a készáru eladása;
- b) a szállítási szerződések megkötése;
- c) eladási raktárak és eladási fiókok felállításai;
- d) a segéd munkások felvétele és elbocsátása a művezető ajánlatára;
- e) a hetibér megállapítása az egyes segéd munkás részére, valamint az egyezség kötése a darabár felett.

f) A gyárban és szövetkezeti műhelyekben a munkaidő megállapítása.

g) Egy házi rendnek megállapítása a gyárban és szövetkezeti műhelyekben dolgozó munkások részére, valamint a házi rendben megállapított rendbírások kiszabása.

h) Kölcsönök felvétele.

i) Az alapító tagok által a 12 §. i) pontjában megállapított feltételek melletti becslése az átvendőt nyers anyagoknak és készárúknak vagy azok átvétele bizományi eladásra az esetre, ha becsérték felett megállapodás létre nem jönne.

Az évi számadatok felülvizsgálata, s azok előterjesztése a felügyelő bizottság elé, legkésőbb a jövő év február hó 15. éig.

l) A szövetkezet összes ügyei feletti felügyelet, különösen az üzleti könyvek rendes vezetésére, a nyersanyag készletek, hozzávaló és készáruk biztos és czél szerinti raktározására.

m) Összeállítás a közgyűlés elé terjesztendő évi jelentésnek, valamint javaslat készítése a tiszta nyereség osztására nézve.

n) A napirend megállapítása a közgyűlés előtt.

o) A részletfizetések megállapítása, melyben az alapító tagok által jegyzett részjegyek befizetendők (12. §. b. p.)

p) A véghatáridő megállapítása, a mely alatt az esedékes részletek a melyek nem lettek a határidőkre befizetve a 13. §-ban meghatározott következmények kikerülésével befizetendők.

q) Szövetkezeti tagoknak mint segéd munkásoknak a gyárból valamint a szövetkezeti műhelyekből leendő kizárása, ezen alapszabályok 21. §. b. pontjában megállapított határozmányok értelmében.

r) A közgyűlés összehívása annyiszor a bányászor azt az igazgatóság szükségesnek találja, valamint azon esetben ha azt a tagoknak legalább 1/4 része kívánja, vagy pedig évközben veszteségek folytán a részjegyek értékének fele látszik igénybe véve 25. §. c pont és d pont 60. §.

s) A pénztárnok által felajánlott jelzálogóvadék értékének megállapítása, vagy határozat hozatal az általa kijelölt kezesek jószágáról (41. §.)

t) Az összes szövetkezeti alkalmazottak részére szükséges minden utasítás elkészítése.

u) Egy igazgató helyettes választása saját kebeléből az esetre, ha az a megjelenésben akadályozva volna (40. §.)

A szövetkezet minden év végén közgyűlést tart, a mikor a nyereség a részjegyek aránya szerint a tagok között kiosztatik.

A szövetkezet tartaléktőkéit alapít s azt tízezer forintba emeli.

A szövetkezet a 20 év letelte után felosztható s viszont újból is alakítható. A feloszlás alkalmával a szövetkezet összes vagyona az összes tagok között a részjegyek aránya szerint osztatik szét.

Különfelek.

— A kholera Brassó városában f. hó 11-én fel lépett és pedig oly nagy mértékben, a minő az egész országban az idén nem fordult elő. Ott ugyanis 13-án délig 13 eset fordult elő, melyből 7 hallálal végződött. Ez két és fél napra akkora szám, minőt az ország egyetlen városa sem mutat fel az idej járvány alatt. Általában Brassóban minden járvány nagy mérvben szokott dühöngeni, mi a vizek egészségétlen voltára vezethető vissza. A veszély immár közvetlen szomszédságunkban van s mi a közönség érdekében szükségesnek tartjuk, a lakosokat a hatóságilag kiadott óvintézkedések pontos betartására figyelmeztetni. A védekezés legjobb eszközei ezek: 1. A legnagyobb tisztaság, mértékletes életmód, minden étkezés előtt a kezek megmosása, hideg étek (különösen hideg forralatlan tej, vaj, éretlen gyümölcs stb.) mellőzése s legfőképpen vidám, nyugodt kedélyhangulat. Ha ezen s a többi előírt óvintézkedéseket pontosan betartjuk, nincs mitől félnünk.

— A székelyek érdekében. A megyei hivatalos értesítő közlekedési száma közli a keresk. miniszter urnak alábbi hirdetményét, azon újabb kedvezményről, melyet a magyar kormány a székely kivándorlás megakadályozása végett tett. Ezen hirdetmény szerint a keresk. miniszter összesen 40 évenként 10—10 székely ifjút akar elhelyezni különböző műhelyekben s ezeknek — hogy magukat fenntarthassák — havonként 23—25 frttal fogja segélyezni. A hirdetmény teljes szövegét közöljük s azt melegen ajánljuk a szülők figyelmébe.

„Kereskedelemügyi m. kir. miniszter. 61.870. sz. VI. Tek. Tompa Miklós urnak, Háromszékvármegye alispánjának Sepsi-Szentgyörgyön. A székely kivándorlás csökkentésének szükséges voltát, továbbá az ezen józan és munkabíró elemnek, különösen az ipar terén leendő alkalmazásában rejlő nagy gazdasági érdeket folyton szemem előtt tartva, arra határozottam el magamat, hogy az ügy érdekében nagyobb áldozatot hozzak, a mennyiben évente mintegy 8000—9000 frtnyi költséggel a m. államvasutak nyugoti műhelyében Budapestben és miskolci műhelyében, valamint a m. államvasutak gépgyára és diósgyőri vas- és acélgépgyár budapesti és diósgyőri parttelepén az 1894. év január hó 1-től kezdve tanonczképzés céljából tanműhelyeket létesítsek. Szándékom u. i. ezen műhelyekben évente 10—10, összesen tehát 40 székely ifjút a gyáripár különböző szakmaiban kiképeztetni, hogy ez által belölök képzett és megfelelő gyári segédek neveltetvén, azok biztos kenyérhez jussanak. Ezen tanműhelyekben a tanidő 3 évig fog tartani, a tanonczoknak a belépes után azonnal 40 krt napibér fog adni, mely a tanusított szorgalom és előmenetelhez képest félévenként 10 krral felemeltetve, úgy, hogy az utolsó tanév második felében a maximális napibért, azaz 90 krt érjék el. Minthogy azonban egyfelől azért, hogy a tanoncz-iskolából kikerülő segédek állandóságához szokjanak, másfelől pedig, hogy a hozott áldozatok némiképp megtérüljenek, szükséges, hogy a segédek a tanidő lejárt után hosszabb időre, legalább 3 évre az illető gyárhoz köttessenek, ez okból a tanoncz-szerződés nem 3, hanem 4 évre lesz megkötve, úgy azonban, hogy a tanoncz a szükséges előképzettséget már a három év alatt megszerkezheti, a 4 ik évben a rendes napibéren kívül még alkubérben részesítetik. Ezen alkubér fele pedig 50 ft. erejéig vissza fog tartatni, az illető gyárak igazgatóságai által óvadékképpen, mely óvadék, ha tanoncz a 6-ik év végével kötelezettségeinek mindenben eleget tett, ki fog adni. Azon tanonczok óvadékai ellenben, kik a kikötött idő letelte előtt a gyárak kötelékéből önként kilépnek vagy nagyobb vétségek miatt elbocsátatnak, a munkás betegséggel vagy pénztárnak javára esnek. Minthogy azonban a tanonczok keresménye korántsem elég arra, hogy ezen összegből a tanonczok ellátása, ruházása fedezhető legyen, az ipar és keresk. czéluk előmozdítására szolgáló hite terhére a hiányzó összeget engedélyeztem, úgy hogy ezután egy-egy tanoncz ellátási, ruházati stb. költségeit havonta Budapestben 25 ft., a vidéken pedig 23 frttal állapítottam meg. Ezen összeg fejében a tanoncz az illető igazgatóságok által kijelölt és azok felügyelete alatt álló józan és megbízható munkás családokhoz teljes ellátásra adatik ki, ruházati szükséglete is ebből fedeztetik, végre még némi zsebpénzt is fog kapni. Ezek után elvárom az alispán urtól, hogy az ügy sikere érdekében minden lehetőt meg fog tenni és felhívom, miszerint saját hatáskörében hasson oda, hogy a f. év végéig a jövő évben megkezdendő tanításhoz a szükséges számú tanonczok jelentkezzenek. A felveendő fiúk keresztneveik, vég-himnolási bizonyítványa és iskolai bizonyítványa a gyárak és diósgyőri vas- és acélgépgyár igazgatóságához vagy a m. kir. vasutak igazgatóságához folyó évi december hó 15-ig előzetesen beküldendő, valamint felemlitendő azon egyén (szülő vagy gyám) neve és lakcíme is, a ki a tanonczszerződést alá fogja írni. Felhívom az alispán urat végre, hogy az esetleg szükséges közlekedési felvilágosítások végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához vagy a gépgyárak és diósgyőri vas- és acélgépgyár igazgatóságához Budapestben, kiket egyidejűleg utasítottam, közvetlenül forduljon. Budapest, 1893. évi szeptember 16. é. n. L. u. k. a. c. s. k.”

— Se országa, se hazája. Érdekes ember állott a napokban a közdivasárhelyi rendőrség előtt, egy ember, kinek sem neve, sem hazája nincs. Szülői két éves korában bevitték Romániába. Apa és

anya két év alatt elhaltak és a gyermek egy Mészáros nevű téglavetőhöz került, a kis gyermeknek oda kölcsönözte megkeresztelés nélkül saját nevét. Így lett belőle Mészáros István. Bukarest egyik téglagyárában élt a fiú nevelő apja mellett egész 25 éves koráig. Ekkor be akarták sorozni a román hadseregbe, de ő jónak látta utlevél nélkül átszökni Magyarországra, hogy ha már katonáskodni kell, legyen inkább magyar katona. Mintha bizony az olyan könnyen menne olyan embernek, kinek sem törvényes neve, sem hazája nincs. Mészáros István először Brassóban próbált szerencsét, s járt a tanácsnál, rendőrségnél, hadkiegészítő parancsnokságnál, szépen kérvén az urakat, hogy adnának neki puskát meg egyenruhát, hanem mindenütt egyforma felelettel utasították vissza: nincs felvéve a lajstromunkban. Erre Mészáros István Háromszékfelé vette az útját. eljött Kézdi-Vásárhelyre is jelentkezn, de itt sem sikerült magát asszéntáltatni. Ekkor Mészáros István gondolt merészet és nagyot: tesz ő valami olyant, hogy végre foglalkozzanak vele a hatóságok. Elment egy boltba s ott magának ételt italt rendelve, fizetés helyett elemelt egy ezüst órát. A tolvajt természetesen lefűllették s a rendőrség elébe állították, hol töredelmesen beismerte tettét, s hogy ő csupán azért lopott, hogy fogják el, mert sem pénze nem volt, sem a katonasághoz be nem vették, sem munkát nem kapott igazolvány nélkül s már többé magát fenntartani nem volt képes. A tettes átkisérteztet a bírósághoz s azután majd ha büntetését kiülte, határozni fognak a közigazgatási hatóságok sorsa felett s adnak hazát a hazátlanak.

— Hieronymi és az oláhok. A Tribuna vezércikkben foglalkozik Hieronymi beszédével. Mást várt ő a románok egykori protektorától; ha mondta is Hieronymi, a Tribuna még sem hiszi, hogy egyhamar megtalálja azokat a szálakat, melyekkel a szebeni programot Romániával összekötik. A hazai románságtól elvárja, hogy férfisan szembe száll a támadással, mely nyelvet fenyegeti s önjerejéből, minden idegen segítség nélkül fog cselekedni; hisz a magyarok csak beszélnek és semmit sem tesznek; ők nem értik meg, hogy a keleti Európában lévő kilencz millió román nem hagyhatják számításán kívül, európai nagy események bekövetkezésével. Ügyeljenek tehát a románok szolidaritásukat, melynek felbomlását Hieronymi oly biztosan emlegette; hazudtolják meg tehát Hieronymit is — a mint meghazudtolta már sok más minisztert. Mert ugy lehet, hogy ő fogja bezárni a sort: ad maiorem patriae gloriam.

A balázsfalvi Unirea erősen szembeszáll a kormánynak azzal a politikájával, mely államotitani akarja a felekezeti iskolákat is; különösen az 1893. XXVI. törvényzikk ellen kel ki, mely az államilag segélyezett felekezeti iskolákba lényeges és elhatározó befolyást enged a kormánynak. Ez — szerinte — a legnagyobb veszedelem, mely a románság nyelvét fenyegeti; komolyan figyelmezteti a román népet, hogy mindent tegyen meg ez ellen — egész a végsőig; emelje fel a tanítók fizetését s ne engedje meg, hogy az állam csak a legkisebb segélyt is nyújtsa, mert akkor a román maga alá ássa a vermet, elveszti nyelvét, egyházát és nemzetiségét.

— Lemhányben. folyó hó 12-én Bene János és fia a mezőn dolgoztak munkaközben Bitai Dénes és Bitai Ferencz lemhányi mészárosok megtámadták és Bene Jánost súlyosan megverték. Hogy fia ne kiabálhasson letiporták és száját földdel akarták betömni, mire Bene János kutyája látva gazdájá veszedelmét védelmére kelt. Ez alatt a fiúnak sikerült megszökni s a község elöljáróságánál jelentést tenni. Bitai Dénest és Ferenczet nyomban letartóztatták. A tett okául az szolgált, hogy a Bitaiék husát a kutyák megették s abban a hitben, hogy azt Bene János lopta el, verték meg.

— Oláh hősök. Vendler Pál bányamunkás Menyházán a bányából hazafelé tartott, mikor Argyelán Nikolai és a három Csuprese testvér menyházai lakosok megtámadták és a földre teperték.

— Te is magyar vagy! Téged is agyon verünk, mint a többi magyarokat! ordították és egyikük kivette a megtámadott ember zsebéből az — züst óráját.

Az oláh hősök erre botokkal nekiestek a bányász-nak és agyba-főbe kezdték ütni. A lármára a közelben lakó Szodinka Vaszilie menyházai oláh ember odasielt és a megtámadottat védelmébe akarta venni, de erre a négy nemzetiségi hős ő neki támadt.

— Te is a magyarokkal tartasz? — kiabálták. — Téged is agyonverünk. Majd megmutatjuk, hogy kevés idő múlva minden magyar oláh lesz.

Mig a négy utonálló saját fajbelijét ütötte-verte, addig Vendlernek sikerült elmenekülni és egyik rokona által a csendőrséget értesíteni, akik Szodinkát kimentették az utonállók kezei közül. Az oláh hősöket, addig is mig nemzetiségi programjukat megvalósíthatnák, bíróság elébe állítják.

— Köszönetnyilvánítás. Kézdivásárhelyi Janosó Sámuel mészáros ur és neje Máthé Róza a Kézdi-Vásárhely városi és vidéki Rudolf kórháznál egy ágy felszerelésére szívesek voltak 42 ft alapítványt tenni. Fogadják a nemes szívű adakozók a jó ügy nevében hálás köszönetünket. Kézdi-Vásárhelyt, 1893. október 13-án. Br. Szentkereszt Stephánie, elnök. Dobay János, a kórház igazgató gondnoka.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekeltekkel, hogy a m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti és zágrábi üzletvezetői által vasból és bádógból készült kályhaajtók, bádógosövek, fedőzsindely, kerítés- és távirádoszlopok, kerítéslécek és rudak kemény és puha fából, talicskák, targonczák és szerszámjegyek szállítása iránt kibocsátott pályázati hirdetmények a kamara irodájában megtekinthetők.

— A belügyminiszter mint statisztikus. Mikor az a belügyminiszter rendelet megjelent, mely az iskoláknak október 1-én való megnyitását elrendelte, sokaknak az a kifogásuk volt, hogy a kholerajárvány, a mely miatt a megnyitás szeptember 1-én elmaradt, nem szűnt meg, kisebb nem lett, így tehát az iskolák zárvatartására október 1-én éppen annyik lett volna, mint szept. 1-én volt.

Tudomásunk szerint ennek az okoskodásnak szöszölője is volt a miniszter előtt; a főváros egyik főtisztviselője volt a mellett, hogy a megnyitással várjanak még 15 napig, a mikorára a járvány valószínűleg teljesen elfojtható lesz. A belügyminiszter ekkor azt a kérdést intézte az ellenvélemény bejelentőjéhez, hogy miután a járvány enyhe lefolyásnak bizonyult, mi rosszat vár az iskolák megnyitásától?

— Nekem is vannak gyermekeim, kegyelmes uram, és ha jelentéktelen is az a járvány, mégis aggaszt a gondolat, hogy hát ha mégis az én gyermekek találhák megkapni?

A belügyminiszter erre elmosolyodott és e kérdést intézte az aggodalmaskodó családapához:

— Más betegségtől nem félti őket?

— Egyáltalán nem, kegyelmes uram.

— No akkor csak tessék egészen nyugodtan aludni, mert attól a kholerától, a minő mostanában volt Budapesten, az emberek mindnyéjan olyan veszedelmesen hosszú életűek lehetnek, hogy egyáltalán nem tudnának egymástól megélni, ha nem segítene rajtuk más betegség.

Az értekezleten, hol ez a párbeszéd folyt, a jelenlevők mind meglepetve néztek a miniszterre.

Hogyan érte ezt a kegyelmes ur?

— A számítás igen egyszerű. A mult esztendőben egyre-másra uem halt meg több kholerabeteg napokonkint tiznél. Az idén pláne alig halt meg kettő vagy három. De maradjunk csak a súlyosabb esetnél és vegyünk tíz halálozást egy napra és gondoljuk, hogy a többi betegségek, a melyektől ugy sem félünk — egyáltalán nincsenek. Már most, ha az ötszáz ezer budapesti lakos közül naponkint csak tíz hal meg, akkor 50.000 lélekre nemde egy halálozás esik, a mi csak akkor válik lehetségessé, ha minden ember 50.000 napig él. Mivel pedig száz esztendőben csak 36.500 nap van, következésképen a tavalyi kholerától mindnyáján 137 esztendeig, az ideitől pedig vagy 300 esztendeig élhetnénk! Hát ezután is tetszik még félni a kholerától?

Az egész értekezlet nevetett a statisztikai elme-futtatáson és rögtön egyhangulag elhatározták, hogy azonnal meg kell nyitni az iskolákat, nehogy még egy pár száz esztendővel tovább nyomorogjunk a siralom völgyében.

— A tribunások a kuria előtt. A kir. kuria sajtótanácsa előtt m. kedden délelőtt referálta dr. Székely Ferencz bíró a „Tribuna“ szerkesztőségének ismert sajtópörét. A kolozsvári esküdtek az igaztásban vétkesnek mondták ki a vádlottakat s ennek alapján a törvényszék Albini Septimiuszt három, Russu Jánost két, Baltes Andrást egy havi, Dordeát pedig 14 napi államfogházra s megfelelő pénzbírságra ítélte. Az elítéltek nyolcz pontban foglalták össze semmiségi okaikat. A kuria a semmiségi panaszt — mint igazolatlant — elutasította.

— Török nők mulatsága. A civilizáció, mely az egész világot hatalmába keríti, lassankint befurakodik már a háreméletbe is. A keleti népek házainak sűrű ablakrácsai közé befúdgólag már az ujhódás és a felvilágosodás szellője. A háremek bájos hölgyei (hogy is képzelhetnők mi a hárem-hölgyeket másnak, mint bájosaknak?) kezdik megenni a szerelem szigorú börtönét s nem elégszenek már meg azokkal az élvezetekkel, melyeket csak a hárem falain belül lehet megszerezniök. A török asszonyok közt egy idő óta titkos forrongás van, majdnem forradalomnak lehetne már azt nevezni. Lázasan iparkodnak bepillantani a nyugoti nők életébe, hallottak valamit a mulatságokról is és megkivánták. Persze, nem a sztabuli asszonyokról van szó, mert azok még sokkal hivebben ragaszkodnak hagyományaikhoz, semhogy hűtlének lehetnének régi szokásaikhoz; a szabadság és a reformáció fuallata az okkupált területen lendült meg s a szarajevói török nők közt terjedt el a civilizáció után való vágy és törekvés. Minapában nagy kocsisor állott meg a bosnyák országos muzeum előtt. Sűrűn lefátyolozott alakok szállottak ki s tüntek el a kapu alatt. Ott benn letették fátylokat; ifjú és kevésbé ifjú mohamedán nők voltak, nemzetök festői öltözetben, drága arany- és gyémántékszerekkel felczimázva. Minden férfi számüzve volt erre az időre a muzeumból, e helyett Kállay Vilma asszony, a közös pénzügyminiszter neje, más hölgyek körében megjelenve, fogadta őket. A szórakozni és tanulni vágyó előkelő mohamedán hölgyek közt Kapitánovits bég szarajevói polgármester neje is megjelent. Naiv csodálattal tekintették meg a nagy állatcsoportokat, a néprajzi gyűjteményt, s szakértően bírálgatták a régibb bosnyák házi ipar termékeit. Ugy látszik, hogy a nyugoti élet megtetszett nekik, mert elhatározták, hogy minden hónap első péntekjén meglátogatják az országos muzeumot, a hol előkelő keresztény hölgyekkel találkozhatnak.

— A pulykaprotektor. Varga Lajos csemőbi lakos, szenvedélyes pulykatenyésztő. Mester ezeknek a kényes, nehezen felnevelhető állatoknak gondozásában. De büszke is volt mindig pulykaseregére, melyet éjjel-nappal őrizett. A napokban az egyik fiatal kakas átbújt a szomszédja, Illés Ferencz kertjébe. Illés felesége megörült a kinálkozó pocsenyének és üldözöbe vette a szökevényit. Meglatta ezt Varga a palánkon keresztül, felkapott egy cséplőt és átrohant szomszédjához. Heves szóváltás keletkezett a két ember között, amely azzal végződött, hogy Varga a cséplővel agyonütötte a feleségét védelmező Illést. Mikor a rendőrök a gyilkost elfogták, közömbös nyugalommal jelentette ki: Mindenkit megölök, a ki pulykáimat bántja.

— „Korona-jegyben.“ Miután az utóbbi időben több cognagyártó-részvénytársaság alakult, nincsen kizárva, hogy az ezen gyárak által a piacra hozott termények elcserepltetnek, ennek elhárítására a „Cognacipar részvénytársaság“ elhatározta cognaciának a „Korona-cognac“ jegyet adni.

— Naptárak az 1894. évre. A Pallas részvénytársaság népies naptárjai közül megjelent kettő, még pedig „Az Obsitos“, jökdévi kalendárium az 1894. esztendőre. A magyar nép mulatságára glédába állította Vitéz Hári János. VI. évfolyam. Az 57 képpel s számos jóízű adomával ellátott szép kiállítású naptár ára 30 kr. A másik „A magyar ember naptára“ az 1894. esztendőre. Szép történetekkel és képekkel a magyar nép számára szerkeszti Kurucz Péter. Ennek is 30 kr. az ára, s ha a szép kiállítású naptárt melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe, azt teljesen indokolja a következő tartalom: 1. A 100 esztendő jóvendőmondó jó tanácsai az 1894. esztendőre. 2. Nóták hőse. Irta Várnai S. (8 képpel). 3. Balkező Demeter. Költemény. Irta P. Szathmáry Károly. 4. Egy szép leány története. Elbeszélés Gaál Mózesről (10 képpel). 5. A szegény ember kakasa. Benedek Elek-től (2 képpel). 6. Miképpen élünk, hogy hosszú életűek legyünk? Ekes rigmusokban foglalt szabályok. 7. A szegény ember s az ördög. Irta Benedek Elek. 8. A kakas óra. Irta Jakab Ödön (5 képpel). 9. A mi arcképeink (5 képpel). 10. Az év története (3 képpel). 11. Nevető rész. Tréfás elbeszélések és adomák (5 képpel). A naptárak minden könyvkereskedőnél és könyvtárnál kaphatók.

RÖVID HIREK.

— Három mázsás asszony. Szegzárdon a város egyik nevezetes alakja halt meg: Gyimóthy Jánosné, egy odaváló molnármester felesége, a város és a megye legkövőbbébb asszonya. Az asszony élete delén tul annyira elhízott, hogy évek óta ki sem tudott járni a szobából. Három mázsát nyomott Gyimóthy né. — Óriási szőlőtő. Egy csoda szőlőtő van Montana vidéken Arcachon mellett (Francziaország), fűrtjei Izrael népe által Kanaánból hozott szőlőfűrtre emlékeztetnek. E szőlőtőn 852,2—8 font súly fűrt termett. — Meglopott

árvaház. A somogy megyei Csurgón a Károlyi Gyuláné grófné által alapított árvaházba az alsó helyiségen keresztül tolvajok hatoltak be s össze-szedve az árvanövények ruháinak egy részét, elillantak. A tettesek eddig ismeretlenek. — **Had-nagyböl karmester.** A Temesvárott állomásozó 61. gyalogezred katonazenekarának karmestere elő-nyös meghívást kapván, egy nagyobb színházi zenekarhoz, lemondott jelen állásáról. Érdekes utódja, Nágroni Antal hadnagy, a ki oly szenvedélyes muzsikussá, hogy a karmesteri állásért lemondott tiszti rangjáról és átvette a karmesteri pálcát. — **Végzetes tutajozás.** Bierbauer Gyula, a besztarcebányai főgimnázium első tanulója, a minap egy gámparti tutajon játszott. A himbalózás folytán azonban a tutaj a parttól elszabadult, s azt az ár a fiúval elragadta. A Ráner-Sziget-nél a szerencsétlen egy fa ágába kapaszkodott, de ezek letörvén, a folyóba esett, hol a sodró árral csakhamar elmerült. — **Az orosz tábornokok száma.** Az orosz hadseregnek, a most megjelent statisztika szerint, 1164 tábornoka van. Ezek közül 914 görög-keleti vallású, 172 protestáns, 63 római ka-tholikus, 7 mohamedán és 8 örmény. — **Játékból halál.** Kassán a 13 éves Podolinszky József a napokban cirikuszi mutatványokkal mulattatta kis testvéreit. Tréfából a hippodromban látott akasztást is meg akarta mutatni. Felakasztotta tehát magát a nadrágszijára s néhány perc múlva ki-nos vergődések közt meghalt.

Piaczi árak.

Kézdí-Vásárhelyt, 1893. okt. 12-én.

Buza (tisztá)	métermázsánként	7 frt 26 kr
" (elegy)	"	7 frt 20 kr
Rozs (tisztá)	"	5 frt 50 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Arpa (tisztá)	"	4 frt 80 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Zab	"	4 frt 33 kr
Török buza	"	5 frt — kr
Kásó (köles)	"	12 frt 20 kr
Borsó	"	6 frt — kr
Lenese	"	17 frt 14 kr
Fuszulyka	"	5 frt — kr
Pityóka (legszebb)	"	— frt 80 kr
Marhahus	kilógrammonként	— frt 48 kr
Disznóhus	"	— frt 48 kr
Juh-hus	"	— frt 28 kr
Szalonna	"	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 24 kr

Hirdetések.

Selyem hamisítvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű — szalonnás — lesz és könnyen törik) lassan tovább ég, minthogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izzanak) és sötétbarna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggorbúl. **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) se-lyemgyára **Zürichben**, házhoz szál-lítva, postabér- és vámmentesen szíve-sen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész vé-gekben levő valódi selyem szöveiteiből. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasz-tandó.

Hirdetmény.

Kézdipolyáni Simon Gergely ha-gyatekát kepező 5 nagy böglya jó széna f. hó 15-én önkéntesen el fog árvereztetni.

Megbizásból: **MIHALY ANTAL.**

Az esztelneki határban gróf Mikes Arpád ur tulajdonát képező 280 holdős fenyő-erdő eladó. Ár és feltételek iránt értekezhetni Temesvári János urral Uzonban.

Sz. 2506. — 1893.

tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhirrre teszi, hogy id. Donáth József szörcei lakos végrehajtónak Szörcei Teréz szörcei lakos végrehajtást szenvedett elleni 357 frt 92 kr tőkehátrálék kö-vetelés s járuléka iránti végrehajtási ügyé-ben a kovásznai kir. járásbiróság területén levő Szörce községben fekvő, a szörcei 760. sz. tlkjkvben foglalt 413. hr. sz. ingat-lanra 59 frt, 640 hr. sz. ingatlanra 10 frt, 645. hr. sz. ingatlanra 213 frt, 910. hr. sz. ingatlanra 164 frt, 1210. hr. sz. ingatlanra 181 frt s a 794. sz. tlkjkvben 840. hr. sz. alatt foglalt ingatlanra 113 frt — s így összesen az árverést 550 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fen-nebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi no-vember 20. napján d. e. 9 órákor Szörce kö-zség házánál megtartandó nyilvános árveré-sen a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az in-gatlanok becsárának 10 % át készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi no-vember 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapir-ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. § a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezésé-ről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság. Kovászna, 1893 évi szept. hó 19. napján.

Dobay János,
kir. járásbiró.

Sz. 2742/1893.

tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdívásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy Felcsernáton község végrehajtónak oda-való László Lajosné Rákosi Lina és sósmé-zői Rákosi Jakab végrehajtást szenvedő el-leni 200 frt tőkekövetelés és járuléka iránti ügyében a kézdívásárhelyi kir. törvényszék területén levő Felcsernáton község határa-ban fekvő, a felcsernátoni 252. sz. tlkjkvben foglalt s végrehajtást szenvedő nevére fel-vett 427., 428. hr. sz. 290 frt, 3890. hr. sz. 6 frt, 4266 $\frac{1}{2}$ hr. sz. 8 frt, 4394/b, 4394/y. hr. sz. 26 frt, a 4540 $\frac{1}{2}$ hr. sz. 1 frt, 4587. hr. sz. 2 frt, 4622 $\frac{1}{2}$ hr. sz. 1 frt becsértékű egész ingatlanok; ugy a felcsernátoni 432. számú tlkjkvben foglalt 4581/a., 4581/b. hr. számú ingatlanból Rákosi Jakab $\frac{1}{11}$ -ed részére 1 frt; valamint a 440. sz. tlkjkvben foglalt A + 4278. hr. sz. ingatlanból szintén a Rákosi Jakab $\frac{1}{11}$ -ed részére 6 frtban ezennel meg-állapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi december hó 9. napján d. e. 9 órákor Fel-csernáton község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az in-gatlanok becsárának 10 % át készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a ki-küldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdí-Vásárhely, 1893. augusztus hó 29. napján.

Gaál István,
kirendelt egyes bíró.

COGNAC JPAR
Részvény-Társaság
BUDAPESTI SZÉK
KORONA-COGNAC

gyártmányai orvosi ezélokra használtaknak és a következő egyetemi tanár urak által ajánlatnak:

ANGYÁN, KÉTLI, KÉZMÁRSZKY, KORÁNYI, KOVÁCS, MÜLLER, RÉCZEY, STILLER ÉS TAUFFER.

Kapható Kézdí-Vásárhelyen:

Kovács Károly és Bándy István uraknál.

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.